

Krzysztof Grzędzielski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ORCID: 0000-0003-4823-1564

Wymiary realizacji profilu społeczno-religijnego rozgłośni lokalnej na przykładzie poznańskiego Radia Emaus

Streszczenie

Samodzielne stacje społeczno-religijne są istotnym elementem rynku radiowego w Polsce, na którym wciąż postępuje zjawisko sieciowania i formatowania programowego. Po niemal 30 latach rozwoju radiofonii katolickiej jej twórcy prezentują różne wizje programów, odmienne formaty radiowe oraz rozmaite ujęcia ewangelizacyjnych treści. Badane w artykule Radio Emaus jest istniejącą od ponad 23 lat rozgłośnią archidiecezji poznańskiej. To jedyna lokalna radiostacja katolicka w Poznaniu i jedna z trzech działających w Wielkopolsce. W artykule wyszczególniono cele i założenia społeczno-religijnego profilu (charakteru) tej rozgłośni oraz dokonano szczegółowej analizy programowej w wybranym okresie badawczym. W efekcie ukazano zakres realizacji przez Radio Emaus społeczno-religijnego profilu, funkcji informacyjnej oraz innych, związanych z wypełnianiem funkcji radia jako medium lokalnego.

Słowa kluczowe: Radio Emaus, radio lokalne, radiofonia katolicka, media katolickie, analiza zawartości.

Dimensions of implementation of the socio-religious profile in a local radio station on the example of Radio Emaus in Poznań

Abstract

Independent socio-religious stations are an important element of the radio market in Poland, where the phenomenon of networking and program formatting is still progressing. After almost 30 years of development of the Catholic radio, its creators present different visions of programs, radio formats and various approaches to evangelistic content. Radio Emaus, which has been analysed in this article, is an existing radio station of the Archdiocese of Poznań for over 23 years. It is the only local Catholic radio station in Poznań and one of the three operating in Greater Poland. In the article, the author presented details of the goals and assumptions of the socio-religious profile (character) of this station and detailed analysis of the program in selected research period. As a result, the scope of implementation by Radio Emaus of the socio-religious profile, information function and others, related to fulfilling the function of the radio as a local medium, has been showed.

Keywords: Radio Emaus, local radio, Catholic radiophony, Catholic media, content analysis.

Wprowadzenie

Rozgłośnie o charakterze społeczno-religijnym stanowią istotny odsetek wśród wszystkich stacji radiowych w Polsce. Z perspektywy funkcjonowania na rynku radiowym muszą mierzyć się z wieloma wyzwaniem i problemami. Wśród nich wymienić należy zjawisko sieciowania i formatowania programowego. Tylko co trzecia rozgłośnia działa samodzielnie, stąd będące przedmiotem tego artykułu Radio Emaus można wyróżnić jako ciekawy przypadek. O tyle ciekawszy, że jako niezależna rozgłośnia archidiecezji poznańskiej, obejmująca zasięgiem jej dekanaty, jest jedyną lokalną stacją o profilu społeczno-religijnym w stolicy Wielkopolski, a ponadto należy do Forum Niezależnych Rozgłośni Katolickich¹.

Radia lokalne niepubliczne, pozasieciowe, takie jak Radio Emaus, często są zaliczane do kategorii mediów społecznych, środowiskowych lub określane pojęciem mediów trzeciego sektora. Działalność tego typu stacji radiowych jest niejako odpowiedzią na wyzwania komercjalizacji mediów i uniformizacji ich oferty programowej². Jak oceniają medioznawcy, jedną z możliwości na współczesnym rynku radiowym zdominowanym przez duże sieci medialne, nadające ujednoczone programy jest koncentracja na sprawach lokalnych pozwalająca na wytworzenie poczucia wspólnoty z odbiorcami tych mediów³. W tym kontekście warto wskazać, że proces rozwoju lokalnych i regionalnych rozgłośni katolickich w Polsce po 1989 roku wytworzył różne modele programowe, odpowiadające wizjom ich twórców. Biskup Jan Chrapek podzielił je na trzy typy:

- 1) „radio modlitewne” – duża część jego czasu antenowego jest przeznaczona na modlitwy i audycje o tematyce *stricte* religijnej. Utrzymuje się z ofiar wiernych, nie emituje reklam, pracują w nim w większości wolontariusze, a jego formuła jest powolna, dość podniosła z muzyką religijną, patriotyczną i poważną;
- 2) „radio środka” – oparte jest w swojej formule programowej na różnorodnych gatunkach dziennikarskich i treściach, których typowo religijnych jest mniej niż w „radiu modlitewnym”. Większość czasu antenowego zostaje poświęcona problematyce lokalnej i społeczno-kulturalnej. Radio nadaje reklamy. Z kolei muzyka obejmuje mnogość gatunków, poza skrajnymi jak techno czy metal;
- 3) „radio szybkie” – w założeniach przypomina radio komercyjne, z reklamami, muzyką dostosowaną do oczekiwań i gustów odbiorców, a programy religijne zajmują niewielką część czasu antenowego⁴.

¹ Struktura, zrzeszająca 24 stacje radiowe powstała w 2013 roku z inicjatywy dyrektorów tychże rozgłośni, której głównym celem jest współpraca w wymianie programowej oraz przy podejmowaniu wspólnych inicjatyw. Zob. *Strona internetowa Forum Niezależnych Rozgłośni Katolickich*, <http://radiokatolickie.pl/> (dostęp: 06.07.2018).

² R. Kowalczyk, *Radio lokalne w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007, s. 275.

³ U. Doliwa, *Radio społeczne – trzeci obok publicznego i komercyjnego sektor radiowy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2016, s. 56.

⁴ J. Chrapek, *Pięćdziesiąt lat transformacji radia katolickiego w Polsce (1989–1994)* [w:] *Pięćdziesiąt lat transformacji mediów 1989–1994*, red. A. Słomkowska, Elipsa, Warszawa 1995, s. 61; K. Pokorna-Ignatowicz, *Radio i telewizja katolicka w Polsce. Uwarunkowanie doktrynalne*

Niniejszy artykuł jest próbą odpowiedzi na następujące pytania badawcze w kontekście określonej problematyki: jaki jest sposób realizacji charakteru społeczno-religijnego Radia Emaus i jego wymiary, jakie są jego aktualne cele i założenia programowe, jaka jest ramówka, jakie występują treści, formy radiowe i gatunki programów, jak realizuje ono główne funkcje i zadania jako lokalne medium społeczno-religijne? W tym celu posłużono się głównie metodą analizy, zarówno przyczynowo-skutkowej, porównawczej, jak i logicznej, a wywód wzbogacono elementami indukcji oraz syntezy.

Zbadanie tej materii jest o tyle ważne, że z perspektywy systemowej media lokalne uczestniczą w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym, podlegają jego wpływowi, komunikują swoje istnienie, zainteresowania, funkcje, cele, opinie czy poglądy, a partycypując w komunikowaniu lokalnym stają się centralnym jego elementem. W rezultacie, nie tylko pokazują życie społeczne, polityczne, kulturalne, religijne, ekonomiczne, ale oddziałując na nie także je kształtują czy kreują⁵. W tym kontekście, w różnych aspektach, często mówi się również o misji mediów lokalnych. Jej źródłem są oczekiwania społeczeństwa, dla którego media są ważnym środkiem komunikowania i elementem życia społecznego. Nie ma też wątpliwości, że miejsce i rola mediów katolickich na rynku medialnym wiążą się z misją Kościoła. Istnieją one bowiem nie tylko po to, by służyć jego interesom jako instytucji, ale mają też służyć dobru człowieka poprzez budowanie jedności i wspólnoty⁶.

Społeczno-religijny profil rozgłośni – cele i założenia programowe

Aktualny statut Radia Emaus stanowi, że radio to jest samodzielną jednostką organizacyjną Archidiecezji Poznańskiej. Podlega bezpośrednio arcybiskupowi poznańskiemu i działa na podstawie koncesji udzielonej przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, statutu oraz powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Zgodnie ze statutem cele działalności badanego radia to ewangelizacja oraz propagowanie kultury chrześcijańskiej zgodnie z misją i posłannictwem Kościoła katolickiego. Realizując misję ewangelizacyjną, radio wypełnia wskazane działania: nadaje całodobowy program radiowy, produkuje własne audycje, archiwizuje te ważniejsze, a także organizuje koncerty, konferencje, odczyty i akcje charytatywne⁷.

Na stronie internetowej radia można wyczytać, że ma ono charakter lokalny, dlatego na antenie znajdziemy wiele informacji z Poznania, regionu i życia archidiecezji

---

i rynkowe [w:] *Media lokalne w świecie wolności i ograniczeń*, red. I. Borkowski, A. Woźny, Arboretum, Wrocław 2003, s. 196.

⁵ R. Kowalczyk, *Media lokalne w Polsce. Tom 1*, Wydawnictwo Contact, Poznań 2008, s. 60–61.

⁶ B. Secler, *Miejsce i rola katolickich środków społecznego przekazu* [w:] *Media dawne i współczesne. Tom 1*, red. B. Kosmanowa, Wydawnictwo Naukowe INPiD UAM, Poznań 2006, s. 165.

⁷ Statut „Emaus – Katolickiego Radia Poznań” z 10.05.2008 r. [w:] *Dokumenty Arcybiskupa Poznańskiego, Tom II. Statuty*, <http://archpoznan.pl/pdf/synod/t209.pdf> (dostęp: 07.07.2018).

poznańskiej. W swoich założeniach chce ewangelizować, ale także uczyć pięknie, lepiej żyć, stąd hasło stacji to „dobre radio”⁸. W tym kontekście Katarzyna Zagórska, zastępca redaktora naczelnego, w wywiadzie dla „Przewodnika Katolickiego” z okazji 15-lecia stacji mówiła, że:

rozgłośnie radiowe realizują najczęściej funkcję rozrywkową lub informacyjną, a w przypadku stacji katolickich, religijną. Istnieje też tak zwany złoty środek i staramy się go znaleźć. Kompromis jest zawsze najtrudniejszy, dlatego sądzę, że wszystkie stacje diecezjalne, nie tylko nasza, stają przed wyzwaniem: jak go osiągnąć?

Z kolei ówczesny redaktor naczelny, ks. Maciej K. Kubiak, podkreślił, że Radio Emaus przygotowuje słowno-muzyczny program zgodnie z *jinglem* radia „słowo i muzyka na dobry dzień”. Jak mówił:

jestemy w Poznaniu jedyną lokalną stacją chrześcijańską. To wpływa na charakter naszego programu. Ważne dla nas bowiem jest słowo, nie tylko muzyka. To trudny kierunek, ale chcemy go nadal kontynuować. Zdajemy sobie sprawę, że tworzenie programu, w którym jest dużo audycji słownych, nie jest łatwe. Muszą one być dobrze przygotowane⁹.

W aktualnej koncesji Radia Emaus uwzględniono, że rozgłośnia realizuje program o charakterze społeczno-religijnym, a jej głównym celem jest wspieranie lokalnego Kościoła w jego misji ewangelizacyjnej. Zgodnie z konstytucyjną zasadą autonomii państwa i Kościoła odpowiedzialność za ostateczny kształt programu społeczno-religijnego spoczywa na biskupie diecezjalnym. Społeczno-religijny charakter programu poznańskiej rozgłośni katolickiej ma być realizowany poprzez różnego rodzaju audycje i formy radiowe, w tym przez audycje słowne i inne przekazy słowne, które zajmą nie mniej niż 12% tygodniowego czasu nadawania programu¹⁰.

Społeczno-religijny charakter Radia Emaus i jego cele nakreśla też Stanisław Gądecki, arcybiskup metropolita poznański. Jego zdaniem radio katolickie może ubogacić religijność wielu ludzi, gdyż jest źródłem wiadomości i informacji o wydarzeniach czy o treściach życia religijnego. Stwarza też sposobności do modlitwy ludziom, na przykład zmuszonym do pozostawania w domu poprzez transmisje niedzielnej mszy świętej z katedry poznańskiej¹¹. Z kolei katolicycy pracownicy środków społecznego

⁸ Strona internetowa Radia Emaus – zakładka „historia”, <http://www.radioemaus.pl/#/pl/radio/historia/historia.html> (dostęp: 07.07.2018).

⁹ K. Tobolska, *Radiowy złoty środek*, <https://www.przewodnik-katolicki.pl/Archiwum/2010/Przewodnik-Katolicki-12-2010/Wiara-i-Kosciol/Radiowy-zloty-srodek> (dostęp: 07.07.2018).

¹⁰ Udział ten liczy się w stosunku do całodobowego czasu emisji, a nie w stosunku do tak zwanej pory dziennej. Audycje i inne przekazy nie pochodzące od Radia Emaus, tj. niewytworzone przez to radio, ani na jego wyłączne zamówienie, rozpowszechnione lub rozpowszechniane równocześnie w programie innego nadawcy, nie mogą stanowić więcej niż 50% dobowego czasu nadawania programu. Zob. *Koncesja Nr 129/K/2011-R z dnia 03.11.2011 r.*, KRRiT, Warszawa 2011, s. 2.

¹¹ S. Gądecki, *Tylko w Panu nadzieja. Tom V*, Święty Wojciech Dom Medialny. Wydawnictwo, Poznań 2016, s. 176–179.

przekazu mają do spełnienia swego rodzaju powołanie. Mogą prowadzić słuchaczy do uczestnictwa w życiu Kościoła, czy troszczyć się o chrześcijańskie wychowanie społeczeństwa¹². Arcybiskup Gądecki wskazuje też na trzy grupy adresatów radia katolickiego. Po pierwsze, radiowa ewangelizacja za pomocą katechezy przystosowanej do czasu i osób powinna być kierowana do tych, którzy mają związek z Ewangelią. Drugą grupą adresatów, do których rozgłoszenia musi kierować swój program, są niewierzący, a trzecią ci, którzy zostali ochrzczeni, ale nie praktykują życia religijnego i nie żyją zgodnie z zasadami wiary. Jak ocenia duchowny, radiowa ewangelizacja nie może pomijać dwóch ostatnich światów, ani pozostać obojętna wobec nich, stąd trzeba starać się znaleźć odpowiedni język, aby dotrzeć do tych odbiorców z kwestiami wiary¹³.

Analiza zawartości programowej Radia Emaus

Zgodnie ze społeczną nauką Kościoła środki społecznego przekazu służą głównie ewangelizacji, ale wskazuje się także na dwa inne cele – preewangelizacji i postewangelizacji. To pierwsze działanie jest powodowaniem u ludzi zaciekawienia treścią nauczania Kościoła, ale to też ukazywanie, jak on żyje w wymiarze konkretnych wspólnot działających w społeczeństwie. Z kolei postewangelizacja ma umacniać doświadczenia wyniesione z ewangelizacji. Zakłada na przykład inspirowanie do powstawania wspólnot czy uczenie myślenia w kategoriach katolickiej etyki społecznej¹⁴. Pozostałe funkcje, zwłaszcza informacyjna oraz opiniotwórcza, mają z założenia służyć integracji i aktywizacji społeczności lokalnej, do której adresowany jest program¹⁵. W kontekście istnienia mediów lokalnych Ryszard Kowalczyk wymienia dziewięć zasadniczych funkcji, które wzajemnie się przenikają i uzupełniają: poznawczą, rozrywkową, informacyjno-kontrolną, socjalizacyjno-edukującą, perswazyjną, integracyjną, dokumentacyjną, mobilizacyjną oraz reklamowo-ogłoszeniową¹⁶. Jak pisze Katarzyna Zagórska, większość rozgłośni katolickich na rynku realizuje program konfesyjny, religijny. Preewangelizacyjne stacje nie boją się oferty komercyjnej, natomiast ewangelizacyjne stanowią „radio środka”¹⁷.

Celem głównym przeprowadzonej analizy zawartości programowej Radia Emaus jest ukazanie, w jaki sposób poznańska rozgłosnia diecezjalna realizuje swój społeczno-religijny profil. Za materiał badawczy przyjęto ramówkę realizowaną przez niemal rok, od września 2016 roku do końca sierpnia 2017 roku. Oprócz jej analizy, wnioski stworzono także na podstawie nasłuchu radia między 12–26 czerwca 2017 roku.

¹² *Homilia Arcybiskupa Poznańskiego, 20-lecie Katolickiego Radia Emaus, 22.03.2015*, <http://www.archpoznan.pl/content/view/3496/109/> (dostęp: 07.07.2018).

¹³ S. Gądecki, *Tylko w Panu nadzieja...*, op. cit., s. 180–181.

¹⁴ B. Secler, *Miejsce i rola katolickich środków społecznego przekazu...*, op. cit., s. 171.

¹⁵ K. Zagórska, *Tradycja i współczesność radiofonii katolickiej na przykładzie Radia Emaus* [w:] *Media religijne i wyznaniowe w Polsce i na świecie*, red. J. Sobczak, J. Skrzypczak, Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum, Poznań 2015, s. 180.

¹⁶ R. Kowalczyk, *Media lokalne w Polsce...*, op. cit., s. 356–358.

¹⁷ K. Zagórska, *Tradycja i współczesność radiofonii katolickiej*, op. cit., s. 181.

Spoglądając na ramówkę Radia Emaus, można dostrzec stały układ pasm programowych od poniedziałku do piątku:

- 5:30–6:30 „Kto rano wstaje temu Pan Bóg daje”
- 6:30–11:00 „Na dzień dobry”
- 11:00–14:00 „Południe w Radiu Emaus”
- 15:00–16:00 „Czas na kulturę”
- 16:00–17:30 „Tu i Teraz – magazyn informacyjno-publicystyczny”
- 17:30–23:00 „Wieczór z Radiem Emaus”
- 23:00–01:00 „Pożegnanie dnia z Radiem Emaus”
- 02:00–05:30 „Noc z muzyką klasyczną”.

Interesujące jest ich nazewnictwo¹⁸. W sobotę rozkład pasm programowych Radia Emaus wygląda z kolei następująco i niewiele różni się godzinowo w porównaniu do pasm niedzielnych:

- 5:30–6:30 „Kto rano wstaje temu Pan Bóg daje”
- 6:30–11:00 „Dobre radio na dzień dobry”
- 11:00–15:00 „Południe w Radiu Emaus”
- 15:00–18:00 „Popołudnie w Radiu Emaus”
- 18:00–23:00 „Sobotni (niedzielny) wieczór w Radiu Emaus”
- 23:00–01:00 „Radio Emaus mówi dobranoc”
- 01:00–05:30 „Noc z muzyką klasyczną”¹⁹.

Twórcy radia często wskazują, że ramówka powinna być taka jak dzień słuchacza, który oczekuje informacji, przeglądu prasy, ekonomii czy kultury. Pewne tematy wyróżnia się w programie, ale możliwa jest też ich komplementarność²⁰. W aspekcie produkcji programu radiowego należy też podkreślić, że wspomniany cel Radia Emaus w tworzeniu urozmaiconego programu słowno-muzycznego kosztuje, gdyż produkcja słownych audycji jest droższa niż realizowanie wyłącznie formatu muzycznego. Jak wspominał w 2010 roku na łamach „Przewodnika Katolickiego” ks. Maciej K. Kubiak:

chcemy tak budować program, aby każdy słuchacz znalazł w nim coś dla siebie, od przedszkolaka, po najstarsze pokolenie. Cieszy nas to, że grupa wiekowa, do której trafiamy z naszymi propozycjami, jest dość szeroka. Mamy też świadomość, że tworzenie tak różnorodnego

¹⁸ Zauważyć można pewną prawidłowość w części nazw. Na końcu tytułu pasma umieszczano nazwę stacji, łącząc ją za pomocą wyrażenia przyimkowego „w” i „z”. Ten zabieg językowy służy ukazaniu stacji jako kogoś, z kim można spędzić określony czas lub wspólnie coś zrobić, np. „Wieczór z Radiem Emaus”. Umieszczenie nazwy rozgłośni czy jej hasła w tytule pasma lub audycji (np. „W dobrym radiu dobra bajka”) utrwala nazwę stacji, indywidualizuje audycje oraz scala ofertę rozgłośni. Zob. K. Kaszewski, *Nazwa audycji radiowej jako składnik tytułu audycji*, „Studia Medioznawcze” 2015, nr 2, s. 107–119.

¹⁹ *Sirona internetowa Radia Emaus – zakładka „nasz program”*, http://www.radioemaus.pl/#/pl/nasz_program/ramowka/program.html (dostęp: 08.07.2018).

²⁰ K. Zagórska, *Program, portal, działanie w poznańskiej radiofonii katolickiej* [w:] *Radio i społeczeństwo*, red. G. Stachyra, E. Paulak-Hejno, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2011, s. 166.

programu wymaga sporego wysiłku. Podejmujemy jednak to wyzwanie. Na pewno mamy wiele ciekawych propozycji dla średniego pokolenia oraz osób starszych²¹.

Z kolei ks. Maciej Szczepniak w swoim artykule pisze, że od samego początku twórcy Radia Emaus świadomie realizowali formułę radia uniwersalnego, w którym jest miejsce na audycje religijne, kulturalne, społeczne i edukacyjne, podkreślając tym samym lokalny charakter stacji²².

Warto mieć świadomość, że ramówka Radia Emaus to także cykle audycji, które zakładają inny sposób jej porządkowania niż tylko w układzie wakacyjnym lub niewakacyjnym. Dla stacji katolickiej takim kryterium jest niewątpliwie rok liturgiczny, ale mogą też być inne wydarzenia. W badanym okresie były to Światowe Dni Młodzieży w Krakowie oraz obchody 1050. rocznicy chrztu Polski. Każdy temat stanowił dla twórców radia motywację do tworzenia cyklicznych audycji, między innymi historycznych, społecznych czy edukacyjnych²³.

W trakcie poszczególnych pasm, w ramówce zaplanowanych jest bardzo dużo krótkich lub długich form radiowych, jak audycje tematyczne, autorskie, kalendaria, felietony, poradniki, magazyny, serwisy informacyjne etc. Aby uporządkować ten zbiór, autor na potrzeby analizy i przejrzystości wywodu podzielił audycje z ramówki do trzech grup: pierwszej z programami o charakterze religijnym, drugiej z audycjami informacyjno-publicystycznymi oraz trzeciej, w której audycje muzyczno-słowne pełnią różne funkcje wpisujące się jednak jako charakterystyczne programowo dla medium lokalnego. Ze względu na fakt, że w ofercie programowej Radia Emaus zawartych jest wiele rozmaitych propozycji programowych, nie sposób omówić szczegółowo każdej z osobna. Wobec tego autor zdecydował o wybraniu najważniejszych, tudzież najbardziej interesujących i stanowiących przykłady realizacji poszczególnych funkcji i roli rozgłośni w badanym okresie.

Zakres realizacji charakteru religijnego

Analizując program Radia Emaus pod kątem realizacji społeczno-religijnego profilu rozgłośni, należy stwierdzić, że ramówkę w badanym przedziale czasu charakteryzowała znacznie mniejsza liczba pozycji ściśle religijnych, takich jak chociażby transmisje nabożeństw, w stosunku do innych katolickich rozgłośni w Polsce. Były one ograniczone do niedzielnej transmisji mszy świętej z poznańskiej katedry o godzinie 10:00²⁴.

²¹ K. Tobolska, *Radiowy złoty środek...*, op. cit.

²² M. Szczepaniak, *Radio diecezjalne w Poznaniu w służbie lokalnego Kościoła (1991–2012)*, „Teologia Praktyczna” 2012, t. 12, s. 148.

²³ K. Zagórska, *Tradycja i współczesność radiofonii katolickiej...*, op. cit., s. 189–190.

²⁴ Jest to nawiązanie do dawnej tradycji, kiedy to od 17 kwietnia 1927 roku Radio Poznańskie transmitowało nabożeństwa z Bazyliki Archikatedralnej w Poznaniu. Zob. M. Szczepaniak, *Msza fonogeniczna. Pierwsza polska radiowa transmisja mszy świętej i towarzyszące jej okoliczności*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Teologiczny. Redakcja Wydawnictw, Poznań 2013, s. 261–263.

Niemniej jednak, poza niedzielami, Radio Emaus transmitowało uroczystości czy msze święte w czasie wydarzeń ważnych dla lokalnego Kościoła, jak i ogółem dla Kościoła katolickiego. Jako przykłady we wskazanym okresie badawczym można uwzględnić transmisje: mszy świętej z okazji uroczystości zamknięcia Jubileuszu Miłosierdzia, z XXI Spotkania Młodych Lednica 2000, podczas XV Ekumenicznego Święta Biblii, mszy odpustowej z sanktuarium Matki Bożej w Tulcach czy z sanktuarium św. Józefa w Poznaniu z okazji uroczystości ogłoszenia sanktuarium bazyliką mniejszą. Ponadto można dodać: transmisje mszy świętej z sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Poznaniu, mszy Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan, z Triduum Paschalnego, z okazji 25. rocznicy sakry biskupiej arcybiskupa metropolity poznańskiego czy mszy i procesji eucharystycznej w uroczystość Bożego Ciała²⁵.

Bardzo ważnym dla Radia Emaus okresem jest czas corocznej Poznańskiej Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę. Podczas 82. edycji, między 6 a 15 lipca 2017 roku, dziennikarze i realizatorzy tworzyli studio pielgrzymkowe w miejscowościach znajdujących się na jej trasie, relacjonując przebieg, opinie uczestników, ich motywacje, wrażenia itp. Transmitowano także mszę świętą z poznańskiej katedry rozpoczynającą pielgrzymkę oraz msze święte w Nowym Mieście, Pogrzebówie, Parzynowie, Krzepicach oraz z Jasnej Góry, gdy pątnicy dotarli do sanktuarium²⁶.

Ograniczenie programu *stricte* konfesyjnego wynika z założenia, że radio kieruje program do ludzi w różny sposób związanych z Kościołem, a nawet do osób wierzących, niepraktykujących lub niewierzących, próbując nawiązać z nimi dialog wokół pewnych wartości²⁷. Zredukowanie liczby pozycji religijnych to poza wymiarem transmisji mszy świętych także ograniczenie liczby audycji modlitewnych. W Radiu Emaus dominują bowiem krótkie formy, na przykład zapowiedź Godziny Miłosierdzia Bożego o godzinie 15:00, Apel Jasnogórski o 21:00 czy Anioł Pański w niedziele o 12:00²⁸. Z kolei religijny charakter programu był widoczny w badanym okresie w audycjach kilkuminutowych, które powtarzane kilka razy dziennie, miały rozmaite cele, zarówno ewangelizacyjne, jak i katechizmowe. Były nimi:

- „Ewangeliarz” zawierający fragment Biblii z komentarzem, umożliwiając w ten sposób refleksje nad Słowem Bożym;
- „Nauczanie papieskie” – czytane fragmenty z nauczania papieża Franciszka z adhortacji apostolskiej „Evangelii Gaudium”;
- „Patron dnia” prezentujący żywoty świętych;

²⁵ Informacje z ogłoszeń zamieszczonych w kalendarzu wydarzeń na stronie Archidiecezji Poznańskiej oraz na profilu Radia Emaus na Facebooku. Zob. *Strona internetowa Archidiecezji Poznańskiej*, <http://archpoznan.pl/>; *Fanpage Radia Emaus*, <https://pl-pl.facebook.com/RadioEmausPoznan/> (dostęp: 14.07.2018).

²⁶ 82. *Poznańska Piesza Pielgrzymka na Jasną Górę w Radiu Emaus*, <http://www.archpoznan.pl/content/view/4055/107/> (dostęp: 14.07.2018).

²⁷ M. Szczepaniak, *Radio diecezjalne w Poznaniu...*, *op. cit.*, s. 147–148.

²⁸ *Strona internetowa Radia Emaus – zakładka „nasz program”...*, *op. cit.*

- „Coś dla ducha” – czytane krótkie fragmenty książki św. Franciszka Salezego „Filotea czyli droga pobożnego życia” oraz książki kardynała Waltera Kaspera „Miłosierdzie. Klucz do chrześcijańskiego życia”;
- „Kropla wieczności” – rozważania tworzone przez Fundację „Głos Ewangelii”;
- „O miłosierdziu Bożym” – czytane fragmenty z dzienniczka św. Faustyny;
- „Zostań z nami, bo ma się ku wieczorowi” – audycja do wieczornej refleksji stworzona przez ks. Macieja K. Kubiaka na podstawie tekstów psalmów, poezji i muzyki religijnej²⁹.

W ramówce radia występowały też programy religijne, których czas trwania był znacznie dłuższy, od 30 do 45 minut. Były to: „Księga” w soboty o 22:00 – audycja o Słowie Bożym księdza Piotra Pawlukiewicza i Pawła Kęski, „Dominikański komentarz” w soboty o 23:30 oraz powtórka w niedzielę o 6:00 i 12:10 – program, w którym poznańscy dominikanie komentowali Słowo Boże, „Kąg biblijny” w niedzielę o 21:15, powtórka w soboty o 16:05 – audycja, w której biblista, ks. prof. Janusz Nawrot oraz Hubert Piechocki okrywali tajemnice Pisma Świętego. Ponadto w każdą niedzielę o godzinie 17:15 na antenie Radia Emaus można było wysłuchać audycji „Słowo Arcybiskupa Poznańskiego”, w której abp Stanisław Gądecki lub biskupi pomocniczy przedstawiali najważniejsze sprawy, którymi żyje archidiecezja³⁰.

Oferta programowa Radia Emaus we wskazanym okresie badania to także audycje społeczno-religijne. Niektóre trudno jednoznacznie sklasyfikować jako ewangelizacyjne lub preewangelizacyjne, gdyż były one na pograniczu zarówno ze względu na formę, jak i treść przekazu. Wśród nich wymienić należy:

- „Ecclesia – wspólnota wspólnot” – audycja ks. Wojciecha Nowickiego i Macieja Gładysza emitowana we wtorki o 21:15 poruszająca tematy z życia poznańskiego Kościoła i spraw wiary;
- „Przy studni Jakuba” – audycja z udziałem słuchaczy w środy od 21:15 do 22:30 prowadzona przez Arkadiusza Szymańskiego, ks. Jarka Foltyniewicza i ks. Rafała Krakowiaka, poruszająca rozmaite sprawy wiary chrześcijanina oraz jego życia;
- „Żywot Krystiana” – w czwartki o 21:15, audycja Dagmary Lis i Andrzeja Grupy na ważne tematy z przeróżnych dziedzin życia społecznego i religijnego;
- „Światło w tunelu” – jedna z najstarszych audycji w historii Radia Emaus emitowana od 1996 roku w każdy pierwszy piątek miesiąca o 21:05, stworzona przez grupę Anonimowych Alkoholików;
- „Życie to nie bajka” w piątki o 21:05 (oprócz pierwszego piątku miesiąca), audycja z długimi rozmowami o sprawach ważnych;
- „20 lat KSM” – specjalna audycja w czwartki o 22:00 opisująca i podsumowująca 20 lat istnienia Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Archidiecezji Poznańskiej;

²⁹ Strona internetowa Radia Emaus – zakładka „nasze audycje”, http://www.radioemaus.pl/pl/nasze_audycje.html (dostęp: 14.07.2018).

³⁰ *Ibidem*.

- „Misyjny Atlas Świata” – audycja w soboty o 17:05 poświęcona misjom i pracy misjonarzy oraz osób świeckich za granicą. Tworzą ją wolontariusze fundacji „Redemptoris Missio” i Akademickiego Koła Misjologicznego UAM³¹.

Realizacja funkcji informacyjnej

Jak wspomniano, Radio Emaus podejmuje się realizacji postawionych przed nim celów statutowych w zakresie dostarczania bieżących informacji, co stanowi jedno z jego podstawowych zadań, a zarazem wypełnia funkcje medium lokalnego. Ramówka rozgłośni w tym kontekście uwzględniała w okresie badawczym kilka elementów. Po pierwsze, wiadomości z kraju i ze świata emitowane co godzinę, między 6:00 a 20:00. Były one wykupione od Informacyjnej Agencji Radiowej. Z pewnością niosło to ze sobą korzyści w postaci podawanych na antenie aktualnych informacji z wydarzeń z kraju i ze świata, ale także negatywne skutki, jak brak bezpośredniego wpływu redakcji na kształt i dobór podawanych wiadomości. Po drugie, serwis lokalny, którego można było słuchać o 7:30, 9:30, 14:30, 17:30 i 22:00. Po trzecie, informacje komunikacyjne z poznańskich dróg, przekazywane w serwisach komunikacyjnych emitowanych o 7:20, 7:50, 8:20, 16:05, 16:35 i 17:05. Po czwarte, prognoza pogody, co godzinę, od 7:00 do 18:00. Po piąte, serwisy kulturalne dotyczące zapowiedzi wydarzeń z szeroko rozumianej kultury w regionie o 10:30 oraz 15:30³². W tym kontekście warto pamiętać, że radio to świetne medium do informowania, a sposób prowadzenia wiadomości radiowych, ich dobór oraz tendencja do rozwijania *news*a lub kontynuowania jego wątku w kolejnych serwisach tworzy więc z odbiorcą³³.

Ze względu na swoją formę należy dodatkowo wyjaśnić cztery inne pozycje informacyjne Radia Emaus zawarte w ramówce i emitowane każdego dnia tygodnia. Były to: „Pod naszym patronatem” o 6:30 i 12:30, „Radiowe ogłoszenia parafialne” o 8:30 i 16:30, „Serwis z życia Kościoła” emitowany o 11:30 i 20:55 oraz „Audycje Radia Watykańskiego” o 17:40 i 23:00³⁴. Pierwsza pozycja to serwisy zawierające krótką informację o wydarzeniach, publikacjach książkowych czy muzycznych pod patronatem Radia Emaus. Druga to krótkie serwisy zawierające 3–5 informacji o charakterze zaproszeń duszpasterskich, redagowane przez dziennikarzy na podstawie materiałów prasowych nadsyłanych do redakcji. Trzecia pozycja to serwis informacyjny przygotowywany na bazie depezy i materiałów dźwiękowych Katolickiej Agencji Informacyjnej oraz materiałów własnych dziennikarzy radia. Z kolei czwarta pozycja to codzienne aktualności i magazyn Radia Watykańskiego, który zawierał też „Dwie minuty dla KAI”³⁵.

³¹ *Ibidem*.

³² Strona internetowa Radia Emaus – zakładka „nasz program”..., *op. cit.*

³³ Szerzej zob. J. Bloch, J. Wasilewski, *Rola serwisów informacyjnych w tworzeniu wspólnoty z odbiorcą* [w:] *Radio i społeczeństwo...*, *op. cit.*, s. 201–215.

³⁴ Strona internetowa Radia Emaus – zakładka „nasz program”..., *op. cit.*

³⁵ W zakresie tworzenia „Serwisu z życia Kościoła” warto podkreślić, że szczególnie przydatny dla dziennikarza radiowego jest serwis „audioKAI”, gdzie można uzyskać dźwięki do wykorzystania w materiałach czy wiadomościach. Co więcej, jeden z dziennikarzy Radia Emaus jest

Z perspektywy realizacji funkcji informacyjnej przez Radio Emaus trzeba wskazać także kilka innych programów emitowanych w badanym okresie. Bardzo istotną rolę w tym kontekście odgrywał trwający półtorej godziny (16:00–17:30), magazyn informacyjno-publicystyczny „Tu i teraz”. W jego trakcie emitowano cztery materiały reporterskie dotyczące bieżących wydarzeń, zarówno z Poznania, jak i Wielkopolski, oraz zapraszano do programu gościa, by podjąć rozmowę na dany temat, nierzadko społeczno-religijny.

Kolejną ciekawą propozycję programową stanowiły o godz. 18:10, codziennie inne, audycje informacyjno-publicystyczne. Wśród nich warto wymienić, emitowany w środy, chrześcijański magazyn „Zielona 2”. Zawierał kilka dziennikarskich materiałów, informacje o wydarzeniach duszpasterskich oraz rozmowy z gośćmi, na przykład duchownymi czy zakonnikami na bieżące tematy społeczno-religijne. Zupełnie inny pod kątem tematyki był poniedziałkowy magazyn „Doliczony czas gry”, w którym podsumowywano między innymi wydarzenia w lokalnym sporcie czy emitowany w czwartek magazyn motoryzacyjny „Auto flesz”. Osobnego wyróżnienia trzeba dokonać także w przypadku „Salonu kulturalnego” emitowanego od poniedziałku do piątku między godziną 15:00 a 16:00. Był to program, w którym nie tylko informowano o bieżących lub mających się odbyć wydarzeniach czy inicjatywach kulturalnych, lecz także dyskutowano o nich z zaproszonymi gośćmi. Poruszano tematy z rozmaitych dziedzin sztuki, przykładowo teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych.

Wypełnianie funkcji radia jako medium lokalnego

Analizując zawartość programową, należy podkreślić, że Radio Emaus zatrudnia etatowych pracowników oraz współpracowników, ale istotna część tworzonego programu to dzieło wolontariuszy współpracujących z radiem. Tworzą oni różnorodne formy radiowe: audycje muzyczne, literackie, religijne, poradnikowe czy felietony³⁶. To jeden z wymiarów procesu tworzenia radia, który umożliwia zaangażowanie społeczne na poziomie, który nie jest możliwy w innych typach mediów³⁷. Przedstawienie w tym podrozdziale nieuwzględnionych do tej pory pozycji programowych Radia Emaus ukáže zarówno różnorodność tematyczną audycji, jak i przenikające się funkcje, jakie pełnią poszczególne programy.

---

jednym z 30 korespondentów terenowych agencji. Szerzej zob. M. Przciszewski, *Katolicka Agencja Informacyjna. Podstawowe zasady relacji z mediami* [w:] *Media i Kościół. Polityka informacyjna Kościoła*, red. M. Przybysz, K. Marczyński, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2011, s. 47–54.

³⁶ Wywiad z *Olga Paszkowską – sekretarz redakcji*, archiwum własne autora.

³⁷ Innym aspektem funkcjonowania Radia Emaus jest inicjowanie działań pozaprogramowych, niezwiązanych bezpośrednio z tworzeniem programu na antenie. Przykładem znanego i cenionego działania jest odbywający się co dwa lata konkurs na najciekawszą inicjatywę parafialną archidiecezji poznańskiej pt. „Po prosty dobry pomysł”, noszący imię zmarłego dyrektora radiostacji, ks. Bogusza Lewandowskiego.

Jak wspomniano, ramówka Radia Emaus była podzielona w okresie badawczym na pasma programowe. W literaturze przedmiotu bardzo często można znaleźć informacje, że poranne programy stanowią swoistą „wizytówkę” każdej radiowej stacji. Jak zauważa Grażyna Stachyra, poranny program to mozaika różnorodnych form radiowych³⁸. W jego ramach realizowane są: serwisy informacyjne, wywiady, muzyka czy przeglądy prasy oraz reklamy. Elementami obligatoryjnymi, a zarazem konstytuującymi ten gatunek audycji, są dygresje humorystyczne. Aby ich realizacja była możliwa, niezbędnym jest czynnik w postaci osobowości prowadzącego³⁹.

Podobny charakter miał również badany poranny program Radia Emaus. Występowały w nim: informacje pogodowe, komunikacyjne, serwisy informacyjne, w tym lokalne, przeglądy prasy, w tym prasy lokalnej, audycje okolicznościowe, na przykład „Wakacyjny GPS”, w którym prezentowano różne pomysły na spędzenie wolnych chwil latem w regionie, poranna rozmowa dnia z gościem, zapowiedź popołudniowego „Magazynu Tu i Teraz”, „Muzyczna podróż w czasie”, czyli muzyczne kalendarium dnia, a ponadto „Kalendarium”, w którym przypomniano najważniejsze historycznie osoby oraz wydarzenia z kraju i ze świata, powiązane z danym dniem, podobnie jak i „Wielkopolskie Kalendarium” – przypominające osoby i miejsca związane z Poznaniem i Wielkopolską czy wydarzenia, które działy się w Poznaniu i regionie w historii⁴⁰. Część z tych pozycji w porannym programie miała zatem charakter informacyjny, część publicystyczny lub mieszany, a nade wszystko także rozrywkowy realizowany przez prezenterów – ich wejścia antenowe oraz organizowane na antenie konkursy dla słuchaczy.

Radio walczyło o zainteresowanie słuchacza także podczas wykonywanych przez niego rozmaitych czynności w ciągu dnia. W paśmie od 11:00 do 14:00 Radio Emaus towarzyszyło słuchaczom, proponując sporo muzyki, jak również kilka propozycji programowych związanych z różnymi gatunkami radiowymi, poza wejściami prezentera. To między innymi: „Lektury dobrego radia”, w trakcie których można było wysłuchać wspomnień generałowej Jadwigi Zamoyskiej czytanych przez lektorkę, „Przeczytane w środku dnia”, czyli popołudniowy przegląd prasy, „Magazyn rodzinny” poświęcony edukacji i wychowaniu oraz porady finansowe, prawne, lekarskie i kulinarne, konkurs książkowy angażujący odbiorców stacji pt. „Książka na każdą porę roku”, a także felietony, codziennie inne, na przykład o wychowaniu „Wszyscy jesteśmy wychowawcami”, o eksponatach z poznańskiego Muzeum Archidiecezjalnego „Z pamiętnika muzealnika” czy emitowane od 2010 roku „Historyjki Babci Poznanianki” – historyczne felietony

³⁸ Karolina Albińska wskazuje nawet, że poranne audycje radiowe przekraczają granice gatunkowe, przyjmując postać hybrydalną. Zawierają wiele elementów gatunkowych, aby dopasować się do zróżnicowanych gustów odbiorców, którzy są w stanie znaleźć zawsze „coś dla siebie”. Zob. K. Albińska, *Poranna audycja radiowa jako hybryda megagatunkowa*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2017.

³⁹ G. Stachyra, *Radio jako przestrzeń dla rytuału*, „Media. Kultura. Komunikacja Społeczna” 2013, nr 9, s. 16.

⁴⁰ Strona internetowa Radia Emaus – zakładka „nasze audycje”..., *op. cit.*

pełne opowieści i ciekawostek, a ponadto felietony organizacji „Pomoc Kościołowi w Potrzebie”⁴¹.

Na istotę radia nakładają się trzy elementy: słowo mówione, dźwięk oraz muzyka. Samo istnienie muzyki w radiu jest określane jako pochodna funkcji rozrywkowej lub edukacyjnej tego medium, ale – jak twierdzi Marcin Stachyra – może pełnić też funkcję indeksującą, kiedy poszczególne audycje w stacji radiowej, najczęściej autorskie, stanowią spoiwo dla grupy słuchaczy – jej fanów⁴². To ważne w kontekście wieczornego pasma w Radiu Emaus, które w analizowanym okresie było bardzo autorskie i wypełnione przede wszystkim audycjami muzycznymi oraz słownymi. Codziennie po 19:00 Kinga Waliszewska przybliżała współczesną muzykę chrześcijańską, a w każdy dzień tygodnia podczas badanego okresu, po 20:00 i 22:30 była emitowana inna audycja muzyczna. Prezentowano rozmaite muzyczne nurty i gatunki od muzyki klasycznej, jazzu, etno, gospel, rocka, po piosenkę literacką i poezję śpiewaną, muzykę kościelną i najnowsze przeboje muzyki popularnej. Programy, których bardzo silnym walorem jest edukacyjny charakter muzyki, stały się niestety już tylko domeną publicznych, społecznych oraz niezależnych nadawców, takich jak Radio Emaus. Wciąż mają swoich wiernych słuchaczy i wywierają wpływ na kształtowanie ich muzycznych upodobań⁴³.

Warto podkreślić także kilka pozycji programowych realizowanych w weekend, które do tej pory nie zostały omówione, choć realizują kilka funkcji jednocześnie. Oprócz pasm prezenterskich, wyróżnić należy audycję kulinarną z rozmowami z szefami kuchni o sekretach wielkopolskich smaków i przepisach – „Gładkie gotowanie”, o zdrowym odżywianiu i diecie – „Niezła sztuka jedzenia”, audycję podróżniczo-krajoznawczą – „Dookoła świata”, w której gościli podróżnicy, czy „Z muzami pod rękę”, gdzie można było posłuchać reportaży, słuchowisk lub muzycznych wspomnień z czarnych płyt winylowych. Istotne w weekend były także programy muzyczne o różnych formach realizacji, na przykład jedna z najstarszych audycji w rozgłośni prezentująca szeroko rozumianą muzykę chrześcijańską – „Lista pokornych” czy „Highway music” związana z muzyką amerykańską lub „Muzykorzenie” o poszukiwaniach muzycznych inspiracji. Radio Emaus miało także listy przebojów związane z muzyką chrześcijan, jednakże tworzone są one przez współpracujące z radiem inne rozgłoszenie katolickie. To sobotnia lista przebojów „Muzyczne Dary” Radia FIAT oraz „Lista z mocą” Radia RDN Małopolska⁴⁴.

Do tej pory autor pracy nie wspomniał jeszcze o jednej bardzo istotnej pozycji programowej. Radio Emaus kształci i daje rozrywkę w jednym także najmłodszym słuchaczom. Prawie od początku istnienia rozgłośni są bowiem emitowane audycje dla dzieci. Od poniedziałku do soboty między 19:30 a 20:00 stacja, jako jedyna w regionie,

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² M. Stachyra, *Radio dla muzyki czy muzyka dla radia? Rola DJ-a w radiu* [w:] *Radio i społeczeństwo...*, op. cit., s. 312–313.

⁴³ *Ibidem*, s. 323.

⁴⁴ *Srona internetowa Radia Emaus – zakładka „nasze audycje”...*, op. cit.

nadaje audycje „W dobrym radiu dobra bajka”, a w niedzielę o 19:30 audycję interaktywną z udziałem dzieci pt. „Niedziela z aniołem”⁴⁵.

Podsumowanie

Jak wykazano w niniejszej analizie, Radio Emaus stanowi przykład lokalnego medium realizującego profil społeczno-religijny, a jego program kreuje rozgłośnie w wielu wymiarach związanych z celem tworzenia radia uniwersalnego, tak zwanego radia środka. Należy bowiem uznać, że poznańska rozgłośnia katolicka w badanym okresie, od września 2016 roku do końca sierpnia 2017 roku, realizowała i tworzyła program uniwersalny, łączący elementy konfesyjne, ewangelizacyjne i preewangelizacyjne oraz komercyjne. Poza tymi wymiarami, informowanie, edukowanie i rozrywka stanowiły podstawowe funkcje, jednakże treść przekazu bardzo często łączyła wiele tych aspektów jednocześnie. Twórcy radia przedstawiali słuchaczom działania, inicjatywy lokalne, duszpasterskie, społeczne, jak również kulturalne. W sporym zakresie zajmowali się informowaniem o bieżących wydarzeniach z Wielkopolski, Poznania czy z życia archidiecezji poznańskiej. W tym wymiarze lokalność rozgłośni jest istotnie zauważalna. Na antenie pojawiają się też elementy programu, na które nie ma miejsca w stacjach sformatowanych, jak: audycje autorskie, dłuższe formy, na przykład wywiady, transmisje z wydarzeń religijnych i społecznych.

Przykład tej rozgłośni społeczno-religijnej pokazuje, że katolickie medium lokalne, choć sprofilowane w założeniach programowych, nie musi ograniczać się do jednej grupy społecznej czy wyodrębnionej przestrzeni zainteresowań. Może z powodzeniem łączyć muzykę wielogatunkową i słowo, stare i nowe formy radiowe. Program radia i jego społeczno-religijny profil jest adresowany do zarówno młodszych, jak i starszych słuchaczy, gdyż oferta programowa jest tworzona niemal dla każdego, co z jednej strony jest zaletą, choć z drugiej strony, wobec braku sprecyzowanej grupy docelowej, może być wadą z perspektywy reklamodawcy. W tym wymiarze Radio Emaus ma zatem charakter *quasi* niekomercyjny, ponieważ jego celem nie jest zysk ekonomiczny z działalności, lecz realizacja szczególnej misji określonej w dokumentach statutowych. Przy czym rozgłośnia ta uczestniczy w życiu gospodarczym, korzystając z dochodów na przykład audycji sponsorowanych lub z reklamy.

Radio Emaus jest interesującym połączeniem misyjności programu z pewnymi elementami komercyjnymi, a nade wszystko radiem silnie autorskim, jak chociażby w przypadku audycji muzycznych. Program tej rozgłośni w badanym okresie wpisywał się w ogólny trend współczesnego radia jako miejsca, w którym dominują krótkie formy słowne i szybkie informacje. Co jednak bardzo ważne, trend ten nie zdominował ramówki radiostacji. Znaczącą część czasu antenowego poświęcono na dłuższe audycje słowne lub słowno-muzyczne skłaniające do pogłębionych rozważań lub refleksji. Między innymi pod tym względem ramówka stacji jest bardzo rozbudowana i różnorodna,

⁴⁵ K. Zagórska, *Tradycja i współczesność radiofonii katolickiej...*, op. cit., s. 191.

a twórcy stacji pokazują, że realizacja profilu społeczno-religijnego poprzez model programowy tak zwanego radia środka może zyskać uznanie słuchaczy.

Bibliografia

82. *Poznańska Piesza Pielgrzymka na Jasną Górę w Radiu Emaus*, <http://www.archpoznan.pl/content/view/4055/107/> (dostęp: 14.07.2018).
- Albińska K., *Poranna audycja radiowa jako hybryda megagatunkowa*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2017.
- Bloch J., Wasilewski J., *Rola serwisów informacyjnych w tworzeniu wspólnoty z odbiorcą* [w:] *Radio i społeczeństwo*, red. G. Stachyra, E. Pawlak-Hejny, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2011.
- Chrapek J., *Pięćdziesiąt lat transformacji radia katolickiego w Polsce (1989–1994)* [w:] *Pięćdziesiąt lat transformacji mediów 1989–1994*, red. A. Słomkowska, Elipsa, Warszawa 1995.
- Doliwa U., *Radio społeczne – trzeci obok publicznego i komercyjnego sektor radiowy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2016.
- Fanpage Radia Emaus*, <https://pl-pl.facebook.com/RadioEmausPoznan/> (dostęp: 14.07.2018).
- Gądecki S., *Tylko w Panu nadzieja. Tom V, Święty Wojciech* Dom Medialny. Wydawnictwo, Poznań 2016.
- Homilia Arcybiskupa Poznańskiego na 20-lecie Katolickiego Radia Emaus*, <http://www.archpoznan.pl/content/view/3496/109/> (dostęp: 07.07.2018).
- Kaszewski K., *Nazwa audycji radiowej jako składnik tytułu audycji*, „Studia Medioznawcze” 2015, nr 2.
- Koncesja Nr 129/K/2011-R z dnia 03.11.2011 r.*, KRRiT, Warszawa 2011.
- Kowalczyk R., *Media lokalne w Polsce. Tom 1*, Wydawnictwo Contact, Poznań 2008.
- Kowalczyk R., *Radio lokalne w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007.
- Pokorna-Ignatowicz K., *Radio i telewizja katolicka w Polsce. Uwarunkowanie doktrynalne i rynkowe* [w:] *Media lokalne w świecie wolności i ograniczeń*, red. I. Borkowski, A. Woźny, Arboretum, Wrocław 2003.
- Przeciszewski M., *Katolicka Agencja Informacyjna. Podstawowe zasady relacji z mediami* [w:] *Media i Kościół. Polityka informacyjna Kościoła*, red. M. Przybysz, K. Marczyński, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2011.
- Secler B., *Miejsce i rola katolickich środków społecznego przekazu* [w:] *Media dawne i współczesne. Tom 1*, red. B. Kosmanowa, Wydawnictwo Naukowe INPiD UAM, Poznań 2006.
- Stachyra G., *Radio jako przestrzeń dla rytuału*, „Media. Kultura. Komunikacja Społeczna” 2013, nr 9.
- Stachyra M., *Radio dla muzyki czy muzyka dla radia? Rola DJ-a w radiu* [w:] *Radio i społeczeństwo*, red. G. Stachyra, E. Pawlak-Hejny, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2011.
- Statut „Emaus – Katolickiego Radia Poznań” z 10.05.2008 r.* [w:] *Dokumenty Arcybiskupa Poznańskiego, Tom II. Statuty*, <http://archpoznan.pl/pdf/synod/t209.pdf> (dostęp: 07.07.2018).
- Strona internetowa Forum Niezależnych Rozgłośni Katolickich*, <http://radiokatolickie.pl/> (dostęp: 06.07.2018).

Krzysztof Grzędzielski

Strona internetowa Radia Emaus, <http://www.radioemaus.pl> (dostęp: 07.07.2018).

Szczepaniak M., *Msza fonogeniczna. Pierwsza polska radiowa transmisja mszy świętej i towarzyszące jej okoliczności*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Teologiczny. Redakcja Wydawnictw, Poznań 2013.

Szczepaniak M., *Radio diecezjalne w Poznaniu w służbie lokalnego Kościoła (1991–2012)*, „Teologia Praktyczna” 2012, t. 12.

Tobolska K., *Radiowy złoty środek*, <https://www.przewodnik-katolicki.pl/Archiwum/2010/Przewodnik-Katolicki-12-2010/Wiara-i-Kosciol/Radiowy-zloty-srodek> (dostęp: 07.07.2018).

Wywiad z *Olgą Paszkowską – sekretarz redakcji*, archiwum własne autora.

Zagórska K., *Program, portal, działanie w poznańskiej radiofonii katolickiej* [w:] *Radio i społeczeństwo*, red. G. Stachyra, E. Pawlak-Hejno, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2011.

Zagórska K., *Tradycja i współczesność radiofonii katolickiej na przykładzie Radia Emaus* [w:] *Media religijne i wyznaniowe w Polsce i na świecie*, red. J. Sobczak, J. Skrzypczak, Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum, Poznań 2015.